

Kako prepoznati da dijete trpi nasilje

- razdražljivo je, nemirno, povlači se
- postaje bezvoljno
- izgubi apetit ili teško zaspe i budi se noću
- čeka da dođe kući da bi otišlo na zahod
- dolazi kući s poderanom odjećom i ogrebotinama, skriva kako se to dogodilo
- “nestaju” mu stvari ili su potrgane
- traži dodatan novac za školu, veći džeparac (a može u nevolji početi i krasti)
- gubi interes za školu, uspjeh oslabi
- bira neki “nelogičan” put do škole
- odbija ići u školu, boli ga trbuh, glava
- čini se usamljeno, ima malo prijatelja, opravdava to govoreći da su svi “glupi” i da mu nije stalo do druge djece.

Kako prepoznati dijete sklono zlostavljanju

- ima jaku potrebu podčinjavati druge u igri (prijatelje, braću i sestre)
- često je uporno te prijeti i ucjenjuje dok ne istjera stvari po svojem
- hvali se svojom nadmoći (stvarnom ili zamišljenom) nad drugom djecom
- temperamentno je, impulzivno, lako se razljuti; teško se nosi s frustracijama, teško poštuje pravila
- ne govori uvijek istinu, dovija se i manipulira
- sklono je neslaganju, prosvjedovanju, bunjenju, dokazivanju, ponaša se obranaški i ponekad agresivno.

Što učiniti kad posumnjate ili saznate da se nasilje dogodilo

Pokušajte saznati što se točno događa (tko, što, kada, koliko dugo) i dodite učiteljici/razrednici kako biste zajedno osmislili najbolju strategiju zaustavljanja nasilja i podrške učenicima.

Kako roditelji mogu pomoći (osim dojaviti školi)

- Reagiramo li dok je nasilje blago i rijetko, spriječiti ćemo zlostavljanje i njegove posljedice.
- Sagledajte situaciju u svjetlu činjenica (unatoč buri emocija, pokušajte je ne umanjivati niti uvećavati).
- Usredotočite se (zajedno s nama) na to da nasilje prestane i da onda odgajamo djecu, a ne na kazne, tko je kriv i tko je prvi počeo.

Knjižica za roditelje

Na roditeljskom sastanku možete uzeti knjižicu u kojoj je opisano tko su djeca sklona nasilju i trpljenju zlostavljanja, kako pomoći i podržati djecu koja su nasilna, koja trpe, ali i svu ostalu djecu u takvim situacijama.

Fond Ujedinjenih naroda za djecu
Ured za Hrvatsku
Radnička cesta 41/7
10000 Zagreb, Croatia

Telefon 385 1 2442 660
385 1 2442 661
Fax 385 1 2442 662
www.unicef.hr

Dragi roditelji,

Naša škola odlučila je provoditi program **Stop nasilju među djecom - Za sigurno i poticajno okruženje u školama.**

Već smo poduzeli prve korake (educirali učitelje, uključili sve zaposlene, ispitali koliko vršnjačkog nasilja ima u našoj školi, gdje se najčešće događa, djeca su raspravljala i dogovorila vrijednosti i pravila u skladu s kojima se žele ponašati jedni prema drugima). Pred nama su još mnogi koraci koje ne možemo dobro ostvariti bez vas - roditelja.

Stoga vas pozivamo na sastanak, na kojemu ćemo vas detaljnije obavijestiti o učinjenom i o onome što još planiramo učiniti, kao i o aktivnostima za koje bismo vas rado pozvali na suradnju.

Roditeljski sastanak će se održati:

Svako dijete je posebno.

svako dijete treba ljubav.

O PROGRAMU

Provođenje Programa u školama započelo je 2003. godine; dosad ga je primjenjivalo 286 škola, a 153 škole su ga uspješno provele i dobile naziv **Škola bez nasilja**. Osnovana je i **Mreža škola bez nasilja**, čime je nastavljen rad na suzbijanju vršnjačkog nasilja (jer nasilje se među djecu brzo vraća ako stalno ne radimo na njegovu suzbijanju). Dosad su 73 škole nakon 3 godine obnovile status **Škole bez nasilja**. Mreža je potaknula i dodatak osnovnom programu pod nazivom **Prekini lanac!**, koji se posebno bavi zlostavljanjem putem elektroničkih medija, a primjenjuje se nakon što se ostvari ovaj osnovni program. Evaluacija pokazuje da se nakon 4 godine od početka provedbe Programa broj djece koja zlostavljaju smanjuje za 2/3, a broj djece koja trpe zlostavljanje za 1/2. To znači da se i ukupan broj nasilnih postupaka značajno smanjuje. Većina roditelja (njih 70% - 80%) procjenjuje da aktivnosti u smanjivanju nasilja koje je škola poduzela daju rezultate.

Osnovne postavke Programa

- Djeca ove dobi uče i razvijaju međuljudske odnose - treba ih poučavati, a ne "samo" kudit.
- Usmjereni smo prvenstveno na odgovornost učenika za vlastito ponašanje i njegovu promjenu, a ne na kazne i etiketiranje.
- Ljudski je pogriješiti, možeš li / znaš li pogrešku ispraviti?
- Svi smo zaduženi za njegovanje zajedničkih vrijednosti - svi reagiramo na nasilje (učitelji, učenici, roditelji, lokalna zajednica - svatko na svoj način).

Program predviđa 7 koraka

1. korak - osviještenost o postojanju problema
2. korak - definiranje elemenata zaštitne mreže
3. korak - zaštitna mreža je djelatna
4. korak - suradnja s drugim čimbenicima u lokalnoj zajednici
5. korak - učenici traže pomoć
6. korak - škola reagira i djeluje po protokolu o postupanju
7. korak - škola je sigurnije mjesto

Provedba Programa u našoj školi

Učitelji na našem učiteljskom vijeću raspravljali su o poteškoćama s vršnjačkim nasiljem te nakon što ih je UNICEF-ov mentor upoznao s Programom donijeli su odluku da će se educirati i provoditi ga (Program ima suglasnost i preporuku Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa). Kako bismo mogli učinkovito sprečavati nasilje, trebali smo najprije detaljno ustanoviti koliko vršnjačkog nasilja ima u našoj školi, gdje se ono najčešće događa, kojih je oblika te koliko od sveukupnog nasilja čini opetovano zlostavljanje - pa smo primijenili upitnik u svim višim razredima (djeca iz nižih razreda nisu još vična ispunjavanju upitnika).

Svi mi, kako djeca tako i odrasli, upoznali smo se s dobivenim rezultatima, raspravljali o pojavi vršnjačkog nasilja pa su slijedom toga djeca u svakom razrednom odjelu izbistrila vrijednosti i pravila po kojima se žele ponašati kako bi se u školi osjećala sigurnije i ugodnije te posljedice kad se vrijednosti i pravila prekrše. Predviđamo mogućnost da sva djeca, a osobito ona koja češće i ozbiljnije krše dogovorene vrijednosti i pravila, mogu obnoviti prekršene vrijednosti - i to nekom aktivnošću koju sama izaberu, a koja je pozitivna i svima prihvatljiva. Vrijednosti, pravila i posljedice objediniti ćemo na razini škole te unijeti u školske akte (u suradnji s Vijećem roditelja i Školskim odborom).

Organizirali smo dežurstva odraslih, posebice tamo gdje se najčešće događa nasilje. Planiramo obrađivati 6 tema ključnih za pojavu nasilja na satovima razrednih odjela tijekom ove i sljedeće godine, postaviti sandučić povjerenja i baviti se ovom temom uz različite slobodne aktivnosti. Svakako ćemo se potruditi ostvariti i suradnju različitih čimbenika u našoj lokalnoj zajednici (medija, udruga, stručnih i specijaliziranih ustanova) jer ćemo biti mnogo učinkovitiji u suzbijanju nasilja i odgoju međusobnog poštovanja djelujemo li svi zajedno. Škola nije otok u svemiru, nego dio zajednice kojoj pripada. Poradi svega toga, suradnja s roditeljima neophodna nam je.

Svi mi koji se bavimo odgojem djece (roditelji i učitelji) znamo da to nije čin, nego proces koji traje mnogo godina. Nasilje među djecom nije moguće sasvim iskorijeniti; međutim, možemo ga bitno smanjiti **i, što je još važnije, možemo djecu odgajati u ozračju međusobnog poštovanja i uvažavanja.**

*Treba ga pokušati.
i to treba postovati.*